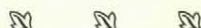

nesten in het moorland, soms in gezelschap van enkele zilvermeeuwen. Slechts op één plaats vonden we kleine mantelmeeuwnesten die wat neststand betreft, op de zelfde wijze als van de zilvermeeuw gebouwd waren. Dat was op het rotsenstrand aan de Noordzijde van het eiland. Gedurende de vele uren, welke we daar in de schuilhutten zaten, leerden we tot in de perfectie het verschil in roep. Later was het ons een raadsel, dat we dit verschil in geluid niet direct hadden weten te onderscheiden. Bovendien ontdekten we nog een verschil, n.l. in broedtijd. De zilvermeeuwen waren stellig drie weken vroeger dan de kleine mantelmeeuwen en toen we overal de pasgeboren, jonge zilvermeeuwen vonden, bevatten de nesten der kleine mantelaars nog alle eieren. Resumeerende konden we dus drie groote verschillen ontdekken, n.l. in neststand, roep en broedtijd. De schaapherder van Noss, onze vriend Jimmy Jamieson, kon ook het verschil in de eieren zien, maar dat ontging ons. We vertelden hem, dat in Holland het hybridiseeren van beide soorten geconstateerd was. Daar had hij echter nog nimmer iets van gezien of gehoord, ook niet van de andere eilanden.

Gedurende de laatste periode van ons verblijf op de Shetlands vonden we ook nog nesten van de kleine zeemeeuw op kleine eilandjes in een groot meer. Dat was in het Noorden van Mainland, in de buurt van Voo. Ze broeden daar in gezelschap van Noordsche sterns en kapmeeuwen en ik moest telkens weer denken aan de groote gelijkenis met het Leersumsche veld.

JAN P. STRIJBS.

EEN NIEUW NATUURMONUMENT.

Zoolang de Vereeniging tot Behoud van Natuurmonumenten bestaat, houden wij ons bezig met de bescherming van de aalscholvers, de verschoppelingen van de visscherij, na de kraai de zwartste vogels van de zwarte lijst. Hun ervijanden, de visschers, zouden hen nog graag te vuur en te zwaard willen verdelgen. Heb ik u wel eens verteld, wat er jaren en jaren geleden in het Naardermeer gebeurd moet zijn? Daar nestelden destijds veel aalscholvers. Men heeft toen de jongen uit de nesten genomen, ze gedood en opgehangen in het elzenbosch, waar ze huisden en toen de boel in brand gestoken. Sedert dien tijd broeden ze niet meer in het Naardermeer, ofschoon ze er wel komen visschen. En ze zouden nu hartelijk welkom zijn. Maar ze hebben de voorkeur gegeven aan de hooge boomen van Gooilust.

Wij hebben altijd beweerd, dat uit het feit, dat de aalscholvers zich voornamelijk met visch voeden, nog lang niet de gevolgtrekking gemaakt mag worden, dat zij schadelijk zouden zijn voor de visscherij. De zaak is lang zoo eenvoudig niet en gelukkig begint men dat in visscherijkringen ook wel in te zien en terug te komen van de verouderde overijlde opvatting. Een ruim opgevat wetenschappelijk onderzoek aangaande het leven der aalscholvers en de invloeden, die zij ondervinden van hun milieu en wederkeerig weer op dat milieu uitoefenen, is bitter en bitter noodig.

Onze aalscholvers moeten beschouwd worden als bewoners van de Rijn-Maas-

Schelde-delta en eigenlijk is heel Nederland hun milieu. Ze visschen in onze Oister-wijksche vennen en gaan tot aan de banken in de Zeeuwsche en Zuidhollandsche stroomen en in de Waddenzee. En nu moeten we weten, wat zij daar allemaal uithalen. Dan willen wij ook weten, wat er op en om de broedkolonie voorvalt en welken invloed zij daar hebben op den bodem en op het water en op wat daar groeit en leeft, te beginnen (of te eindigen, net zooals ge wilt) met de kleinste planktontjes.

Zoo'n onderzoek is nog nooit geschied, niet in ons land en voor zooveel ik weet, ook niet elders. Eigenlijk is nog van geen enkele vogel de *heele* levensgeschiedenis bekend ondanks alle Ornithologische Instituten, maar wij hebben goede verwachting, dat onze jonge geleerden in samenwerking met elkander — want één mensch alleen kan dat niet af — ons binnenkort eens met dergelijke levensgeschiedenissen zullen verblijden en dan liefst het eerst met die van den aalscholver, want die heeft het het

ook niet elders. Eigenlijk is nog van geen enkele vogel de *heele* levensgeschiedenis bekend ondanks alle Ornithologische Instituten, maar wij hebben goede verwachting, dat onze jonge geleerden in samenwerking met elkander — want één mensch alleen kan dat niet af — ons binnenkort eens met dergelijke levensgeschiedenissen zullen verblijden en dan liefst het eerst met die van den aalscholver, want die heeft het het

zijn gebleven van de schoonheid en merkwaardigheid van deze vogels en de grootschheid van hun samenleving, dat het nooit tot systematisch uitroeien is gekomen. Die beul van het Naardermeer heeft niet veel navolgers gehad.

Ook gaat het verdelgingswerk niet zoo heel gemakkelijk. Toch hebben wij dikwijls in groote zorgen verkeerd, dat het „delenda est” ook effect zou hebben op de aalscholversbevolking van ons land.

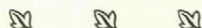
Maar thans is voor een deel van de bevolking volledige veiligheid verkregen, doordat de Vereeniging tot Behoud van Natuurmonumenten erin is geslaagd, om een der grootste aalscholverkolonies van ons land aan te koopen, nl. die van Wanneperveen in het land van Giethoorn. De kolonie is gevestigd in een eendenkooi aan de Belter Wijde in het uitgestrekte boezemland, een trilveen met den zeer bijzonderen plantengroei, die daaraan eigen is. Zooals het zoo dikwijls uitkomt, hebben wij hier dus niet alleen den vogel behouden, maar bovendien ook een landschap van belangrijke biologische beteekenis. Wij hopen de gelegenheid te vinden, om u mettertijd dit landschap in al zijn bijzonderheden te doen kennen.

De Vereeniging tot Behoud van Natuurmonumenten heeft bij dezen aankoop grooten steun ondervonden van de Nederlandsche Vereeniging tot Bescherming

van Vogels, maar mag ook van elders nog wel eenige tastbare aanmoediging ontvangen. Wij hebben de aalscholvers geteld en ook de guldens en het komt nu zoo uit, dat ieder aalscholverpaar komt te staan op tien gulden. Wie dus het behoud van één aalscholverfamilie wil verzekeren sture tien gulden aan de Vereeniging tot Behoud van Natuurmonumenten, Heerengracht 540 te Amsterdam, postgiro 32391.

Aan hetzelfde adres meldt men zich aan voor het lidmaatschap.

JAC. P. THIJSSSE.

DWERMEEUWEN IN DE ZOMER.

In vorige zomers zagen we geregeld dwergmeeuwen aan de Zuiderzeekust bij Harderwijk. Meestal kwamen we pas half Augustus ter plaatse en dan waren de meeuwtjes er al. In het eerst meenden we dan ook, met vroege doortrekkers te doen te hebben. Enkele weken later zien we immers al geregeld doortrekkers aan de Noordzeekust. Nu we echter van het jaar ook al in de voorzomer de dwergmeeuwenplek bezocht hebben, is het ons gebleken, dat de zaak nog iets anders in elkaar zit.

Zooals gezegd, als we in vroeger jaren omstreeks half Augustus kwamen, waren de dwergmeeuwen er al. Met de jaren liep hun aantal nogal uiteen. In 1930 was 300 het maximum, in 1931 slechts 12, in 1932 75 en in 1933 weer 300. Twee dingen bleven echter altijd het zelfde bij de dwergmeeuwen; ten eerste de plek, want altijd zaten ze op het zelfde slikkerige strandje in een bocht van de Zuiderzeekust beoosten Harderwijk (die we al gauw Dwergmeeuwenbocht doopten) en ten tweede het geringe aantal jonge vogels. Toen we b.v. in 1930 voor het eerst, eigenlijk min of meer toevallig aan de Dwergmeeuwenbocht kwamen, zagen we onder 300 vogels nog geen 10 jongen. Die 10 waren allemaal één jaar oud; jongen van het zelfde jaar kregen we niet voor het hierop volgende jaar te zien.

In 1933 kwamen we vanaf half Juni vrij geregeld aan de Dwergmeeuwenbocht. De eerste weken zaten er alleen maar jonge vogels, één en twee jaar oude dieren in allerlei leuke tusschenkleeden (zie beschrijving verderop). Meestal waren het er niet meer dan vijf. 13 Juli kwamen de eerste volwassen vogels. Wat een verschil met wintervogels! Ze hebben een gitzwarte kop. (Het zwart loopt door tot diep in de nek). Opzij en van onderen zijn ze zacht rose gekleurd. Wanneer ze gapen, kunnen we ver in de dieproode keel kijken. Af en toe rekken ze zich en dan komt de fluweelachtig zwarte vleugelonderkant met zijn witte omzooming prachtig te zien. Een onbeschrijflijk mooi gezicht!

De dagen na 13 Juli nam het aantal geregeld toe. 17 Juli waren er al 41, 18 Juli 69, 20 Juli 151 en daarna bleef hun aantal schommelen tusschen 150 en 200. Jonge vogels waren er maar enkele tusschen.

Fig. 1. Tweedejaars-dwergmeeuw op de insectenjacht.